

Atter en dag og aften har jeg overlevd siden sist jeg skrev. Min sykdom forverrer seg i takt med mine venners. Sykdom er det strengt tatt å finne overalt man ser, selv om det ikke er alt jeg som doktor kan kurere. Én gang tidligere har jeg da likevel kurert Helmers fra stor ulykke, og også da var det bare nødvendig å fokusere på Torvald for å redde dem begge. Det virker likevel mest som om det å redde dem den gangen var å sørge for min egen ulykke, men slike tanker er selvfølgelig grusomt selviske. Jeg undrer meg likevel over om en syk mann ikke har lov til å være litt selvisk på dødsdagen?

Lenge har jeg dagdrømt, og lenge har jeg holdt meg i skyggen, for jeg er slett ikke den som ødelegger for andre. Torvald er tross alt en av få venner, og min siste port til alt som kan kalles et sosialt liv. Hver dag tar han imot meg, og han har et stadig større smil om munnen hver gang jeg forteller ham at han er frisk og rask. Hva hadde han vel sagt om han visste at den egentlige grunnen til at jeg fortsetter å komme på visitt er for å få et glimt av Nora? Hvor lett hadde det ikke vært å lokke henne vekk fra ham, om jeg bare ønsket det nok?

Aftenen er vel brukt i et langt juleselskap med nettopp Helmers, og jeg brukte store deler av tiden på undres over om deres sykdom er like dødelig som min. Nei, jeg bekymrer meg egentlig slett ikke for Helmers. I alle fall ikke for Torvald. Han vil alltid ha nok å henge fingrene i på jobb og med barn, for han er jo svært opptatt av å ikke ligge på latsiden. Nora kan dessuten mest sannsynlig alltid finne styrke hos ham, så hun kommer vel til å klare seg bra. Likevel, når jeg i natt dro fra deres hus, ba Nora meg om å ønske henne god natt. Dette skaket meg noe, for i natt ble ikke frasen "god natt" brukt som noen ønskning om en god natts søvn, men som en lykkeønskning til den evige søvnen. Er det jeg skyldig i at hun nå ønsker å dø?

Kanskje burde jeg ha tatt følelsene mine med meg i graven, selv om det ikke virket som om det var nyheter jeg serverte henne. Reaksjonen hennes kan vel uansett ikke sies å være den jeg har dagdrømt om å så mange år, men mer den jeg burde forventet. At hun skulle kaste seg i armene mine og uttrykke sin kjærlighet til meg var det vel egentlig naivt å håpe på. For når har vel hun hatt sjansen til å skjønne at det finnes andre menn enn Torvald?

Vel, tilbake til Helmers sykdom. Som doktor kan jeg ikke kurere dem, men en løsning kan jeg kanskje komme opp med likevel. Helmers har en infeksjon som resulterer i en ny en. Dette betyr at hvis jeg bare kan kurere den første, så ville Helmers bli friske.

Men som vanlig blir det litt mange metaforer her. I mine øyne er Torvalds holdninger hovedproblemet, og de slår ut på en sånn måte at Nora ender opp med å bekrefte dem. Han mener hun er hjelpesløs, og av hans meninger har hun blitt hjelpesløs. Aldri er jeg gladere enn når hun snakker om barndommen sin, for selv da var hun ikke så hjelpesløs som nå. Om Torvald kunne prøve å føre en samtale med henne, og da helst uten ordene; hjelpesløs, sangfugl, lerce, pikebarn, så tror jeg det ville gledet Nora svært mye. Han ser ikke, eller liker ikke, at hun er pratsom. Så ordknapp som han holder henne i sitt nærvær er det ikke rart at han tror hun er rent dum.

Torvald må gi Nora sjansen til å bli voksen, slik at hun slipper å oppføre seg som et barn. Lese har hun jo fått lov til, men han har skjermet henne alt for mye fra omverden. Hun har ikke behøvd å bekymre seg for noe som helst. Det er sant og si en skam, for bekymringer er nettopp den infeksjonen som forandrer deg fra å tenke som et barn til å tenke som en voksen. Kanskje hadde Torvald oppdaget at de tankene han deler med meg kan han også dele med

sin hustru, og det er jo ikke så dumt siden jeg nå kommer til å forsvinne.

Om jeg skrev et brev til Torvald om hvilke grep han bør gjøre, så ville han kanskje forstått. Han kan jo ikke akkurat konfrontere meg om det, eller være sint slik at jeg merker det i ettertid uansett, og kanskje kunne det kurere sykdommen deres. Kjære Nora er tross alt mest et offer for Torvalds holdninger og sine tendenser til å ta til seg andres tanker som sine egne, men dét skal jeg overlate til Torvald å kurere. Selv om jeg tviler litt på om han ønsker å kurere sin stakkarslige lille sangfugl. Kanskje ville den eneste løsningen være å få Nora til å forlate ham, men hvordan jeg skulle fått det til å bli en ordentlig løsning vet jeg virkelig ikke. Hun vet jo ikke om noe annet liv enn det hun har.

Det første Torvald må få vite er hvor dårlig det faktisk sto til med ham da jeg ba ham ta et opphold i Syden. Aldri før har jeg sett noen spille rollen sin så godt som Nora gjorde den gang. Hun skjønnte at han ikke måtte bekymre seg over noe som helst, og at han samtidig ikke måtte skjønne at noe ble holdt skjult for ham. Hun må ha vært svært fortvilet, men man merket ingenting på henne hvis Torvald var i samme rom. Det må ha vært da jeg klarte å se et glimt av det mennesket Nora kunne vært for første gang, og jeg må innrømme at jeg ble svært forelsket. Jeg tror at gesten fra hennes far var det som reddet henne fra å gå under, og de kom akkurat i tide. Hadde det gått noe lengre tid så ville jeg kanskje gitt dem penger til reisen og oppholdet av egen lomme, for å være sikker på at jeg skulle få mer tid med Nora. I stedet fikk jeg altså tiden helt gratis.

Videre må dessuten Torvald prøve å se forbi Noras ytre skjønnhet. Visst er hun vakker, men ikke bare på utsiden! Han må lære seg å se på henne som et menneske, og ikke som en mindreverdig kvinne, eller enda verre – en ting eller et dyr. Jeg må si jeg grøsser hver gang han kaller henne for sangfuglen sin eller lerken sin, for hun er da slett ingen fugl. Jeg skal ikke påstå at hun er likeverdig med Torvald, men det er bare takket være at han ikke har latt henne bli det.

Han må gi henne midlene til å reflektere over samfunnet vårt, og til å filosofere litt over livet. Det viktige her er at han ikke tar rollen som lærer eller forelder, men som medmenneske. Han skal ikke gå inn for å oppdra eller utdanne Nora i den forstand, men derimot gi henne sjansen og hjelpen til å finne seg selv og sin rettmessige plass i samfunnet – ikke bare som hustru og mor.

Et brev vil neppe være nok til å få Torvald til å innse disse tingene, og Nora vet neppe hvilken situasjon hun er i selv. Hun kan ikke tale sin sak uten at noe kommer og vekker henne ut av denne forlengede barndommen som hun lever i. Torvald vil derfor neppe kjenne seg igjen i at det finnes en annen Nora enn den han alltid har sett, og ikke får jeg sjansen til å diskutere dette med ham heller.

Det er mulig at det likevel ville være lettere å overbevise Nora om å forlate ham, enn å overbevise Torvald om å endre seg. Kanskje ville det være nok å skrive til Nora at mitt siste ønske er at hun forlater Torvald, og at det er til hennes eget beste. Mest sannsynlig får det henne bare til å huske meg med bitterhet, og til aldri å forstå hvorfor jeg ville at hun skulle forlate Torvald. Kanskje ville hun til og med tro at jeg ba henne forlate fordi jeg selv er sjalu, og slik vil jeg heller ikke huskes. Det er en treg prosess hun skal gjennom før hun skjønner alt dette, og hun vil antageligvis ikke skjønne det om hun ikke lever sammen med ham og oppdager bit for bit

selv. 8 år er gått uten at hun har merket at hun ikke kjenner mannen hun er gift med, så da kan det vel gå en god stund til.

Denne lange dagen er over, og jeg er svært trett. Men hvordan avslutter man en dagbok? Muligens bare med et enkelt adjø.